

Keskusta

Keskustan puoluekokous Seinäjoella 10. – 12.6.2016

Suomen edistettävä aktiivista vakauspolitiikkaa Keskustan ulko- ja turvallisuuspoliittinen kannanotto

Turvallisuuspoliittinen ympäristö on muuttunut

Maailma ympärillämme rakoilee. Turvallisuuspoliittinen ympäristömme on muuttunut viimeisten vuosien aikana. Kriisit ovat tulleet lähemmäs Suomea ja osaksi Eurooppaa. Niillä on ollut kielteinen vaikutus niin lähialueidemme vakauteen kuin kansalaisten turvallisuudentunteeseen.

Lähi-idässä on enemmän sotia ja terroria kuin aikoihin. Valtatyhjiöt ovat mahdollistaneet terroristijärjestö ISIL:in vaikutuspiirin laajentumisen sekä Lähi-idässä että Pohjois-Afrikassa. ISIL:in toiminta on kohdistunut terroristi-iskuina myös Eurooppaan. ISIL:in kukistamiseen eivät riitä yksin sotilaalliset keinot. Myös radikalisoitumisen juurisyihin on pyrittävä vaikuttamaan.

Ukrainan kriisi luo jännitettä myös Itämeren alueelle sekä laajemmin lännen ja idän välille. Epävakauden ilmapiiiriä ruokkivat lisäksi hybridi- ja informaatiovaikuttaminen, jotka hämärtävät rauhan, kriisin ja sodan rajoja.

Venäjän voimapolitiikka sekä Suomen lähialueilla lisääntynyt sotilasliitto Naton toiminta ovat muuttaneet turvallisuustilannetta. Negatiivisten toimien ja vastatoimien kierre on katkaistava neuvotteluteitse. On palattava liennytyksen ja vakauden tielle.

Maantieteellisesti kaukanakin olevat tapahtumat heijastuvat keskinäisriippuvuuksien maailmassa Suomeen. Turvapaikkaa Euroopasta hakevien kansainvaellus on tuonut tämän ilmiön silmiemme eteen uudella ja odottamattomallakin tavalla.

Pienen maan turvallisuus rakentuu taidosta ymmärtää maailman muutoksia sekä viisaudesta määrittää siinä oma johdonmukainen politiikkansa. Keskuksa haluaa poliittisella toiminnallaan taata Suomen ja suomalaisten turvallisuuden kaikissa olosuhteissa sekä edistää vakautta ja hyvinvointia kaikkialla maailmassa. Tärkein työkalu siihen on viisas ulko- ja turvallisuuspolitiikka.

Yhteiskunnan vakaus perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen

Suomea pidetään yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden esimerkkimaana. Luotettavat instituutiot ja vakiintunut viranomaisyhteistyö vaikuttavat kiistatta yhteiskunnan toimivuuteen ja vakauteen.

Myös muuttoliikekriisin aikana poliisi-, tulli- ja rajanviranomaisten sekä maahanmuuttoviranomaisten ja siviilitoimijoiden toimiva yhteistyö on mahdollistanut tilanteen hyvän hallinnan sen poikkeuksellisuuteen nähden. Keskuksa korostaa, että rajaturvallisuus on kiinteässä yhteydessä sisäiseen turvallisuuteen sekä maanpuolustustyöhön. Sen riittävästä resursseista on huolehdittava kaikissa olosuhteissa.

Suomi kantaa globaalia vastuuta ja myös lisää omaa turvallisuuttaan edistämällä kansainvälisessä yhteistyössä kestävä kehitystä, rauhan rakentamista sekä naisten ja tyttöjen aseman parantamista. Suomen tulee olla esimerkillinen toimija YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanossa. Keskusta tunnustaa perinteisen kehitysavun merkityksen ja sitoutuu pitkällä tähtäimellä edistämään kehitysavun määrän lisäämistä. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan kytkentä niin kestävä kehityksen haasteisiin, muuttoliikekysymykseen kuin terrorismiin on ilmeinen.

Suomelle osana Eurooppaa Afrikan ja erityisesti Pohjois-Afrikan kehitys on ratkaisevan tärkeää. Kansainvaelluksen kaltaisen muuttoliikkeen vaihtoehtona on perinteisen kehitysavun lisäksi EU:n laaja ja kunnianhimoinen yhteistyö kaupan, elinkeinoelämän kehittämisen, maatalouden, koulutuksen ja muiden kestävä kehitystä, talouskasvua ja hyvinvointia synnyttävien toimien kokonaisuus. Keskustan mielestä EU:n on laadittava kunnianhimoinen Afrikka-strategia nopean kehityksen aikaansaamiseksi.

Aktiivinen vakauspolitiikka

Suomi sijaitsee geostrategisesti sotilasliiton rajalla ja suurvallan naapurina. Suomen on omilla ulko- ja turvallisuuspoliittisilla toimillaan ylläpidettävä sekä edistettävä vakautta Itämerellä ja arktisella alueella. Aktiivinen vakauspolitiikka tarkoittaa keskinäisen luottamuksen ja laaja-alaisen yhteistyön edistämistä. Hyvät naapurisuhteet jokaiseen ilmansuuntaan sekä monenvälisen kansainvälisen vuoropuhelun tukeminen ovat vakauspolitiikan tärkeimpiä välineitä.

Suomen linjaa on määrittänyt sotilasliittoon kuulumattomuus. Yhdessä Ruotsin kanssa olemme toimineet samankaltaisilla politiikkavalinnoillamme keskeisenä tekijänä Pohjolan ja Itämeren vakaudelle. Linja on palvellut turvallisuuttamme. Kahden Itämeren ympäryksessä sotilaallinen liittoutumattomuus on vaikuttanut osaltaan koko pohjoisen Euroopan vakauteen ja turvallisuuteen.

Keskustan mielestä tämä on kestävä linja myös lähivuosille. Samalla meidän on ylläpidettävä mahdollisuutta arvioida tilannetta tarvittaessa myös uudelleen. Pohjolan turvallisuuspoliittinen vakaus perustuu koko alueen tasapainolle. Yhden valtion olennainen politiikkamuutos voisi vaikuttaa vakauteen ja sitä kautta myös toisen valtion linjaan.

Puolustuksen malli perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja koulutettuun reserviin

Yleiseen asevelvollisuuteen ja laajaan koulutettuun reserviin perustuva kansallisen puolustuksen malli on toiminut hyvin. Se nauttii laajasti kansalaisten kannatusta ja on kustannustehokas. Myös kansainvälisessä vertailussa esimerkiksi kriisinhallintaoperaatioissa sotilaallinen osaamisemme on laajasti tunnustettua.

Suomen on säilytettävä itsenäinen päätösvalta sotilaalliseen turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja huolehdittava kaikissa olosuhteissa puolustuksen uskottavuudesta. Keskeisiin sotilaallisiin suorituskykyihin liittyvästä kansallisesta teknologisesta osaamisesta ja puolustusteollisuuden kehittämisestä on huolehdittava riittävän huoltovarmuuden takaamiseksi.

Puolustuskyvyn ensisijainen tarkoitus on muodostaa potentiaaliselle hyökkääjälle ennaltaehkäisevä kynnys, joka auttaa yhdessä ulkopolitiikan kanssa pitämään maan sotilaallisten konfliktien ulkopuolella.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta vapaaehtoisilla maanpuolustusjärjestöillä on tärkeä rooli. Niiden aktiivinen toiminta reserviläisten kenttäkelpoisuuden ja maanpuolustustahdon ylläpidossa on merkityksellistä kansallisen puolustuksen suorituskyvyn näkökulmasta. Maanpuolustusjärjestöillä voi olla myös kunnissa erittäin olennainen tehtävä häiriötilanteisiin

varauduttaessa. Tyypillisesti maanpuolustusjärjestöt auttavat kadonneiden etsinnässä, ympäristöonnettomuuksissa ja muissa vastaavanlaisissa häiriötilanteissa. Maanpuolustusjärjestöjen työn jatkuvuuden turvaamiseksi on tärkeää, että järjestöjen arvo tunnustetaan ja toimintaa tehdään näkyväksi.

Suomi tarvitsee kansainvälistä yhteistyötä

Kansainvälisen yhteistyömme tärkeimmät puitteet muodostavat Pohjoismaat, EU, ETYJ, Euroopan neuvosto, YK sekä rauhankumppanuus Naton kanssa. Meillä on hyvät suhteet naapurimaahamme Venäjään. Yhteistyö Yhdysvaltojen kanssa on meille tärkeää. Suomi on toiminnallaan laajan turvallisuuden tuottaja sekä lähialueillaan että globaalisti.

Suomi on arktinen maa. Meidän on vaikutettava arktisen alueen vahvempaan näkyvyyteen EU:ssa. Arktinen alue tarjoaa meille tärkeitä kaupallisia mahdollisuuksia. Suomen on kuitenkin kaikessa toiminnassaan korostettava sekä kestäväen kehityksen välttämättömyyttä että rauhanomaista yhteistoimintaa pohjoisilla vesillä. Suomi aloittaa kaksivuotisen kauden Arktisen neuvoston puheenjohtajana vuonna 2017. On perusteltua, että Suomi painottaa puheenjohtajuuskaudella erityisesti koulutuksen, tieteen ja tutkimuksen merkitystä arktisen alueen yhteistyössä. Keskustan mielestä puheenjohtajuuden tavoitteena tulee olla myös jännitteiden lieventäminen Venäjän ja lännen välillä. Keskusta esittää myös, että Suomelle tulee rakentaa arktisen ulottuvuuden ohjelma.

Puolustusyhteistyötä syvennettävä Ruotsin kanssa

Pohjoismaiden kanssa Suomella on pitkä ja merkityksellinen yhteistyön historia. Pohjoismaiden luottamus pääomaa on perusteltua ylläpitää ja hyödyntää. Monialaisen kanssakäymisen ulko- ja turvallisuuspoliittiselle ulottuvuudelle on ollut tärkeää puolustusalan yhteistyö, Nordefco. Se on osoittanut hyödyllisyytensä niin harjoitus- ja koulutustoiminnassa, aluevalvonnassa, materiaalihankinnoissa kuin kriisinhallinnassa.

Ruotsin kanssa yhteistyö on edennyt pidemmälle kuin muiden Pohjoismaiden kanssa. Suomen ja Ruotsin sekä intressit että turvallisuusympäristön haasteet ovat pitkälti samansuuntaiset ja maiden välinen yhteydenpito ensiarvoisen tärkeää. Keskusta antaa tukensa Suomen ja Ruotsin tiivistyvälle turvallisuuspoliittiselle yhteistyölle. On sitä parempi, mitä laadukkaampaan ja tiiviimpään yhteistyöhön maiden puolustusvoimat kykenevät. Huoltovarmuuden ja kustannustehokkuuden parantamisen lisäksi niin Pohjoismaiden kuin Suomen ja Ruotsin kahdenvälinen yhteistyö vahvistavat oleellisesti alueellista vakautta.

EU:n toimintakykyä vahvistettava

Euroopan Unionin tärkein tehtävä on rauhan, vakauden ja turvallisuuden vahvistaminen. EU elää parhaillaan murroskautta, jossa on vakava hajaannuksen ja erinäpaisuuden ulottuvuus. Suomen on osaltaan ponnistettava EU:n toimintakyvyn palauttamiseksi etenkin rauhaan liittyvissä ydintehtävissä sekä muuttoliikkeen hallitsemisessa. EU:n sisäisen ja ulkoisen toimintakyvyn sekä yhtenäisyyden vahvistaminen on etumme.

EU:n puitteissa on tärkeää varautua laajan turvallisuuskäsitteen uhkiiin, kuten terrorismiin, kyberuhkiin, tarttuviin tauteihin sekä energiaturvallisuuden kannalta olennaisiin uhkiiin.

Vuonna 2009 voimaan tullut Lissabonin sopimus vahvisti EU:n ulottuvuutta turvallisuusyhteisönä. Yhteisvastuu- ja keskinäisen avunannon lausekkeet korostavat jäsenmaiden keskinäistä solidaarisuutta ja velvoittavat maita toimimaan keskinäisen avun antamiseksi erilaisissa

kriisitilanteissa. Ensimmäistä kertaa keskinäisen avunannon lausekkeeseen vedottiin Ranskan toimesta, kun se joutui ISIL:in terroristi-iskujen kohteeksi.

Keskusta korostaa avunantolausekkeen poliittista, periaatteellista ja turvallisuutta vahvistavaa merkitystä. Suomen tulee olla valmis antamaan tarvittaessa apua EU:n jäsenvaltioille. Silloin voi myös itse odottaa saavansa apua jäsenvaltioilta veloitteen tarkoittamissa tilanteissa. On tärkeää, että kansainvälisen avun antamista koskevaa lainsäädäntöä kehitetään niin, että jatkossa Suomi voi antaa sotilaallista apua ja vastaanottaa sitä muissakin kuin sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioissa. Kynnyksen ja harkinnan mahdollisiin operaatioihin osallistumisesta on oltava korkealla tasolla.

Muuttoliikekriisiin Suomen on löydettävä ratkaisu yhdessä EU:n ja sen jäsenvaltioiden kanssa. Ratkaisun on perustuttava juurisyihin vaikuttamiseen sekä EU:n ulkorajojen pitävyyteen ja toimiviin järjestelykeskuksiin. EU-Turkki -sopimus on perusteltu muuttoliikkeen hallitsemiseksi ja rikollisjärjestöjen toimintamahdollisuuksien heikentämiseksi. Suomen tulee edistää ennen kaikkea kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien pääsyä suojaan. Turvallisin reitti on ottaa pakolaisia suoraan leireiltä turvallisiin maihin. Muuttoliikekriisin kestävä ratkaisu voidaan saavuttaa vain tukemalla kolmansia maita ja tekemällä yhteistyötä niiden kanssa. Yhteistyön päätavoite on lähtömaiden olojen vakauttaminen.

Nato on tärkeä rauhankumppani

Naton osalta kehittyvä rauhankumppanuus on toimiva yhteistyön muoto. Yhteinen harjoittelu ja niin sanottu Nato-yhteensopivuus ovat palvelleet joukkojamme sotilaallisen kriisinhallinnan Nato-johtoisissa operaatioissa. Lisäksi kumppanuudella on tärkeä kansallisen puolustuskyvyn kehittämistä tukeva ulottuvuus.

Suomen tulee säilyttää kansallinen liikkumatilansa, eikä rajata sitä etukäteen mihinkään suuntaan. Suomen on viisasta toimia omissa ratkaisuisaan siten, että Nato-jäsenyyden hakeminen on mahdollista, jos valtiojohto ja kansa päätyvät uuteen perusratkaisuun. Jos Nato-jäsenyyden hakeminen tulee tulevaisuudessa ajankohtaiseksi, asiasta on Keskustan mielestä järjestettävä neuvoa-antava kansanäänestys.

Käytännöllistä yhteistyötä Venäjän kanssa

Venäjä on Suomelle merkittävä rajanaapuri. Käytännönläheistä yhteistyötä ja vuoropuhelua Venäjän kanssa tulee edistää niin EU:ssa kuin kahdenvälisesti.

Venäjälle langetetut talouspakotteet ovat olleet selkeä ilmaisu, etteivät EU-maat hyväksy Venäjän toimia Ukrainassa ja Krimin liittämistä Venäjään. Suomi toimii yhdessä muiden EU-maiden kanssa tavoitteenaan Ukrainan kriisin ratkaisu Minskin sopimuksen mukaisesti, jolloin myös pakotteita voitaisiin purkaa.

Pakotteista huolimatta yhteistyö, vuoropuhelu ja kaupankäynti Venäjän kanssa ovat mahdollisia ja välttämättömiä. Yhteistyötä on järkevää tehdä erityisesti turvallisuuden ja oikeuden alueella, ympäristöasioissa sekä tutkimus- ja koulutusaloilla. Itämeren suojeluyhteistyö Venäjän kanssa tulisi saada jatkumaan.

Pitkällä aikavälillä Euroopan ja Venäjän kumppanuus esimerkiksi talouden uudistumisessa ja yhteisiin globaaleihin haasteisiin vastaamisessa on välttämätöntä. Keskusteluyhteys on erimielisyyksistä huolimatta kyettävä säilyttämään. Vastakkainasettelun korostaminen tai Venäjän eristäminen ei palvele Suomen eikä EU:n etua.

Yhteisymmärrys tärkeää

Suomella on pitkä perinne ja myönteisiä kokemuksia ulko- ja turvallisuuspolitiikan konsensuksesta. Eduskuntakäsittelyssä ovat kuluvana vuonna ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko sekä puolustuspoliittinen selonteko. Keskustan mielestä näiden käsittelyssä on syytä pyrkiä laajaan yhteisymmärrykseen eduskuntapuolueiden kesken.

Pienen kansakunnan ehtoja ovat ulkoinen turvallisuus ja sisäinen eheys. Ne liittyvät toisiinsa. Niiden tulee myös jatkossa olla tärkeimpiä tavoitteita, joiden eteen kansalaiset, päättäjät ja eri hallinnonalat yhdessä ponnistelevat. Yhteisymmärrys on sitä vakaammalla pohjalla, mitä enemmän kansalaiset keskustelevat ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.